

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Jncipit solemne opus expositionis Euangeliorum
dominicalium tocius anni reuerendi magistri Alberti de
Padua ordinis frat[rum] heremitaru[m] sancti Augustini**

Albertus <de Padua>

Vlme, 1480

[Prima pars]

urn:nbn:de:hbz:466:1-30888

ex recollectione fragmentorum magis apparere certitudo miraculi
 Ne pereant: non enim sunt abicienda que supfluent mensis. h
 pauperibus eroganda: collegerunt ergo et impleuerunt. 12. cophi
 nos fragmentorum: Est autem cophinus vas factum de pincis aut fo
 lio palmaz contextis quo agunt seruilia opa: ex quibus panibus
 et duobus piscibus que supfuerunt his qui manducauerat: vnde
 secundum Theophrastum addiscamus non esse tenaces in dandis elemosinis.
 quia deus habundantius tribuit. Quarto tangit laus subsequuta di
 uini beneficii. Sed sciendum quod nihil dignum deo retribuere possu
 mus pro beneficiis acceptis. Primo quidem quia omnia nostra ipsius
 sunt. Paral. 19. Tua domine sunt omnia et que de manu tua accepi
 mus dedimus tibi. Secundo quia ut dicit psalmus. bonorum meorum non in
 diges. Tertio quia excedunt beneficia eius nostram facultatem. psalmus.
 Quid retribuam domino pro omnibus que retribuit mihi. sed tamen vult
 deus a creatura laudari in quo non ipse sed creatura proficit. Vnde
 tangit quales deo reddiderunt gratias homines resedi: Illi ergo homines
 cum vidissent quod fecerat signum: vnde ipsius declarabat omnipotentia
 dicebant laudando et glorificando: quia hic est vere propheta: christus
 secundum Augustinum dicit propheta. quia dominus prophetarum est. Dicit autem dominus
 prophetarum propter quatuor. Primo quidem quia omnes prophete acce
 perunt de spiritu eius ut prouiderent futura. ipse vero in seipso omnia
 habet cognitionem. Secundo quia illi aliquorum habuerunt cogniti
 onem christus vero omnium. Ioh. 16. nunc scimus quia omnia scis. Ter
 tio quia cognitio eius est eterna. prophete vero cognouerunt in tempore
 Quarto quia omnia prophetia terminat ad christum Act. 10. huic omnes
 prophete testimonium perhibent: qui venturus est in mundum: ad redem
 ptionem humani generis. et ut nos ad celestia regna producat. Act.

Domnica in passione christi. Sermo xxxiii

Incipit ihesus turbis iudeorum et principibus sacerdotum
 Quis ex vobis arguet me de peccato etc. Jo. 8. Sexta
 feria precedenti audientes de resurrectione Lazari
 iudei colligerunt consilium aduersus ipsum ut eum occi
 derent. Ideo hodie incipit ecclesia agere de passione christi. Patitur
 autem aliquis dupliciter. scilicet verbis contumeliosis. et damno operis
 quibus duobus modis passus est christus a iudeis. vnde ecclesia primo
 agit de passione contumelie et obprobriorum usque ad dominicam pal
 maz. exinde vero agit de passione plagarum et verberum. In hoc
 igitur euangelio manifestatur quod mansuete christus iudeos fuerit
 allocutus. et quod furibunde illi e contrario obprobria intulerint.
 commendabat christus suam doctrinam. et illi e contra eam viciabant

Sermo

Tria igitur in euangelio tangunt. premititur enim doctoris
sufficiencia maculata obprobrijs. Secdo addit doctrine efficacia
reprobata mendacis ibi. Amen amen dico vobis si quis hmo-
nem etc. Tercio postponit iudeoz infania aggrauata malicys.
ibi. Tulerunt ergo lapides etc. **R** Volens igit dominus
mitigare iudeos a desiderio sue mortis. et veritatem diuinam illis
ostendere. In pa parte qtuoe facit. Primo em declarat sua suffi-
cientiam demonstrans q nihil est in se. ppter qd occidi debebat
et sua doctrina contemni: Dicebat ihus turbis iudeoz: tanq
minoribus et principibz sacerdotum: tanq maioribus. ipse em
sem erudit intellectum paruoz et maioz. Nota q iudei tur-
barum noie appellant ppter duo. erant enim turbidi qsi obscu-
rati intellectu. vt verba xpi loquentis non intelligerent. Jo. 8.
loquelam mea non cognouistis qz non potistis audire pmonem
meum. quibz xpus loquebatur vt obscuritate tolleret. qz ipse
est candor lucis eterne. speculu sine macula diuine scz maiestatis.
Secdo dicunt iudei turbe quasi turbati. quia inflammati erant
atra xpm ira et indignatione. ps. turbati sut et moti sunt sicut
ebrius quibz tm loquebat xpus. vt furore mentis eoz sedaret.
Deinde suaz tangit sufficientiam duplicem que debet esse i doctore
debet em doctoe ordinatus esse in voluntate ut veritatez diligat.
debet esse illuminatus in intellectu vt veritate intellectu doceat.
Argumentat igit xpus hoc modo illius dz suscipi doctrina qui
hanc duplicem habet sufficientiam. sed dicit q xps ordinatum hz
affectu quia est sine omni pcto. illuminatu etia hz intellectu qz
non docet aliud q veritatem. g ipsius doctrina suscipienda est.
B Tangit igit primam sufficientiaz ostendens innocentiam vite
Quis ex vobis arguet me de pcto qsi diceret si eez peccator no
esset miru si me nolletis audire. Sed vt dicit Job. 34. Absit a
deo impietas et ab oipotentem iniquitas. Considera saluatozis san-
ctitatem. qz de nullo pcto nec originali nec veniali nec mortali
pot eum aliqs arguere. ipse em est sanctus scroz qui per natio-
nes in aias sanctas se transfert. amicos dei et pphetas constituit
Considera etia ipsius humilitatem. qz ipse ponit se in discussione
suo. Job 31. n atempsi subire iudiciu cu seruis meis cu discipu-
larent aduersum me. nec expectat iudiciu qruicuz seruoz. sed
maloz et infidelu. nec qruicuz maloz. h etia ab inimicis ex-
pectat iudicari. Deut. 33. inimici nri sunt iudices. Vnde Criso-
stoma inqt fiducia iusticie est vbi causa etia aduersario amit-
tit. alid erem? etia vt dicit Dri. qz nullus nrm tantam demonstra-
re potuit innocentiaz vt dicat qs arguet me de pcto. Si enim

dixerimus quoniam peccatum non habemus nos ipsos seducimus et
 mentimur. Niere. z. arguet te malicia tua. et auersio tua incre-
 pabit te. Deinde secundam tangit doctoris sufficientiam: Si veritatem
 dico vobis: Joh. 18. Ego inquit in hoc natus sum. et ad hoc veni
 in mundum ut testimonium perhibeam veritati: quare non creditis
 mihi: non habenti vite defectum nec veritatis. ps. Non crediderunt
 verbo eius. et murmurauerunt in tabernaculis suis non ex-
 audierunt vocem domini. C. Secundo quod iudei non poterant
 rationabiliter christo respondere. ideo ipse huius causam assignat quare
 ipsius verba non audiant. d. : Qui ex deo est dei verba audit:
 ista propositio dat intelligere suum dominum. scilicet qui non est ex deo ver-
 ba dei non audit: propterea igitur vos non auditis. quod ex deo non
 estis: Audiebant quidam dei verba auditu corporis. sed non aure
 cordis. ps. Non audivit populus meus vocem meam et israel non in-
 tendit mihi. Sciendum ut dicit Augustinus. Quod omnis creatura quantum ad
 naturam est ex deo. quod omnia per ipsum facta sunt. sed quidam alius
 modus essendi a deo reperitur scilicet esse gratuiti de quo habet. Jo-
 . non ex sanguine nec ex voluntate carnis nec ex voluntate
 viri huius ex deo nati sunt. quo modo non omnes sunt a deo. imo qui-
 dam sunt a diabolo illi videlicet qui per peccatum mortale auersi sunt a deo
 Argumentum est igitur quod aliquis sit a deo per gratiam et amorem quoniam
 audit verba dei quod libenter audimus verba illius quem diligimus
 Et ille non est a deo qui ipsius verba non audit. D. Nota
 secundum Gregorium. quod aliqui sunt qui verba dei nec aure corporis dignantur
 audire huius magis delectantur in fabulis et vanis sermonibus. z. Thi-
 mo. 4. a veritate quidem auditu auerterent. ad fabulas autem ducerentur.
 de salute istorum desperandum est quod non est spes sanitatis
 infirmi nullam medicinam volentis suscipere. quidam vero dei verba
 audiunt. huius nulla mentis delectatione ea percipiunt ex infectione co-
 lere. Quidam autem sic delectantur in eis ut etiam fletibus compungantur
 sed verba non retinent quod post paululum ad peccata dilabuntur sicut
 cribro quod madefit aqua. aqua tamen non retinet. sed quidam ita
 ea cum intentione suscipiunt ut ea retineant non tamen in memoria
 sed etiam in operatione et isti sunt sapientes de quibus dicitur Mat. 7. omnis
 qui audit verba mea et facit ea assimilabitur viro sapienti qui edi-
 ficavit domum suam super firmam petram. Consideret igitur unusquisque
 in corde suo ut dicit Gregorius. si ita audiat verba dei ut ex eo sit non
 enim sufficit ea quocumque audire huius oportet etiam secundum verbum a dei opera-
 ri Ro. 2. Non audientes leges huius factores iustificabuntur. Tertio
 tangit quod iudei in contumelias propter salutem omnis institerunt enim
 dupliciter illius sufficientie quam de se signauerat: Ruderunt igitur

Sermo

iudei et dixerunt ei non considerantes quod sed solum ut dicerent
Sic homines peccatores ira et indignatione commoti blasphemant
dominum. Xpo. 16. blasphemauerunt dominum celi pro dolozibus et vulneri-
bus suis et non egerunt penitentiam: nonne benedicimus nos: ex quo
modo loquendi inuicem quod hanc contumeliaz frequentem obieciunt
xpo. **E**: quia samaritanus es: id est quod dixerat. quod ex vo-
bis arguet me de peccato contra id quod dixerat. Si veritatem dico vo-
bis quare non creditis mihi. dicunt: et demonium habes: id est fallax
es. nec veritatem loqueris. Nota quod ut habet. 4. Re. 17. Tempe
Ezechie regis iuda venit salmanasar rex assirioz et transtulit
filios israel in assirios. et in terra israel posuit gentiles habitatores
qui cum legem dei non obseruarent. immisit dominus eis leones qui
eos deuorabant. unde ex parte ceperunt obuiare ritum iudeoz.
et ex parte idolis seruiebant et vocabantur samaritani a principali
ciuitate regionis quam inhabitabant. que dicebatur samaria propter
quod ista gens maxime erat odiosa iudeis. et ex eo quod inhabi-
tabat terram eoz. et ex hoc quod ritum iudeoz sedebat gentilitatis
consuetudine. Sciendum autem quod iudei bene nouerant christum esse na-
tionem iudeum et non samaritanum. sed hoc tamen ei ipsi obiciunt propter
quatuor. Primo secundum Origenem. in obprobrium quoniam illa natio apud
eos erat contemptibilis. Secundo ut dicit Augustinus propter odium. quia
ita habebant christum odio ac si samaritanus esset. Tercio secundum The-
ophylactum. quia samaritani ex parte seruabant legem et ex parte soluebant. et quod
videbatur eis quod christus profete non iudicaret. ideo eum samaritanum
dixerunt. Quarto quod samaritani apud eos peccatores reputabantur.
et contrarij iudeis. christus autem iudeis erat contrarius eoz vitia con-
spiciens id quod sit samaritanus illi obieciunt. In quo nituntur ostē-
dere eum esse peccatorem contra id quod dixerat: quis ex vobis argu-
et me de peccato? Nota etiam quod propter tria dixerunt christum
esse demoniacum. Primo secundum Theophylactum. quod reuelabat cogitationes eoz
quod demoni attribuebant. et tamen demoni abscondita sunt oculis
cordium. Secundum secundum Origenem. quia credebant quod in principe demo-
nium eijceret demonia. Tercio secundum eundem et Crisostomum. propter huius-
modi eius transcendentem capacitatem humanam. quibus deum pre-
suum asserbat. et quod de celo descenderat et quod erat panis viuus.
putabant eum esse demoniacum. Ergo suam potentiam et sapientiam
demoni attribuebant ex quibus omnibus instabant contra id quod
dixerat: Si veritatem dico vobis quare non creditis mihi: nam
demoniacis credendum non est. quia loquuntur a diabolo. in quo
dixit et pater mendacium. Jo. 18. **S** Quarto tangitur

mansueta xpi responsio: Rndit ihesus et dixit: Ego demoniu non habeo: vide quod mansuete et simpliciter verbo negat quod illi obijciunt. Unde fm Gre. pensanda est saluatoris nostri mansuetudo et patientia. qz nos etiam sine causa aliqui infirmus et melius illatus etiam foete iuste sustinere no possumus sed p puis conuictis in maiora prorumpimus impperia. et si facultas adsit etiam facto vindicaminiuriam vel saltem recipimus odium. sed saluator noster iniuste ptulit impperia cessauit a vindicta vbo et ope licet vere dicere potuisset vos potius habetis demoniu et iuste in verationez demonu eos tradere potuisset non est igitur demoniu habentetantaz monstrare mansuetudine. Deind breuiter quatuor rationes xps adducit quibz ostendit se non hre demonez. Prima qz diabolus no querit glam et honorem dei. sed conat illu extinguere: h ego honorifico preme diuinu: ergo demoniu non habeo. Honorificat aut xps deum preme qz subam potentiam sapiam et cuncta que ipsius sut. dicebat sibi a pre tradita. et ideo ad honorez pris cuncta opabat. Unde Dilla. 4. de trinitate. nihil inquit habet filius nisi quod nascendo accepit et admiratio honoreis geniti in honore generatis est. magnus igitur honore est deo pri talem filiu generale. Deind conquerit saluator: Et vos inhonorastis me: Ro. 2. qui in lege glaris p puaricationez legis deu inhonoras ve multiplici dei filiu inhonorauerit iudei et inhonorauerit ei9 dimitates dicetes eu esse demonia. inhonorauerit eius originez dicentes: hunc aut vscimus. Unde sit Jo. 9. inhonorauerit ei9 dignitatez Mat. 13. none h est sabi filiu. inhonorauerit ei9 potentia qua beelzebub attribuebant. inhonorauerit veritatez eius. Joh. 8. tu de tempso testimoniu phibes. testimoniu tuu non est ver. inhonorauerit eius sanctitate Mat. 11. Ecce homo vorax et potator vini. publicanoz et peccatoz amicus. inhonorauerit eum in ppriis plurimis et tandem morte ignominiosa eu interfecerunt. Sedaz rone adducit qz demoniu non habeat q talis est. diabolus in oibus suis opibus querit ppriam gloriā: ego aut non quero gliaz meam: quare demoniu non habeo. non quesuit xps in mundo isto glam nec vllam magnificentia. venit em vt doceret omne mundi gloriā atemendaz vt dicit Gre. Tercia ratio talis e. Ille non habet demoniu que deus glorificat. h deus pf querit gloriā mea. et hoc est q dicit: est scz deus pater: qui querat: filij gloriā ut glorificet ab omni creatura. dedit deus pf filio glorificationem in baptismo et in transfiguratione. z. Pet. 1. Accipiens a deo pre honorem et gloriā vocē de lapsa ad euz

Sermo

huiusmodi a magnifica gloria hic est filius meus dilectus in quo mihi exultat. sequitur ergo quod non habeat demonium. **I** Quarta ratio talis est. non est ille demoniacus cuius iniurias deus iudicat et punit. sed deus iudicabit vos de eo quod dicitis quod demonium habeo. et hoc est quod dicit: et est deus pater qui iudicat inter me et vos de illius contumeliis. psalmus Iudica me deus et discerne causam meam de gente non sancta. quare demonium ego non habeo. Nota quod christus non respondit ad illud quod dicebant eum esse samaritanum propter tria. primo quidem quod samaritanus custos interpretatur. et ipse est qui custodit nos. sine cuius custodia frustra vigilant custodientes. et lupus rapit et dispergit oves. Secundo quod apud deum non est diversitas nationum. sed diversitates merito distinguit. ipse enim est samaritanus cum samaritanis beneficiis generis cum gentibus. iudeus cum iudeis et latinus cum latinis Ro. 10. Non enim est distinctio iudei et greci. nam idem dominus et ad Col. 3. Invenit novum hominem qui renouat in agnitione dei secundum imaginem eius qui creavit eum. ubi non est masculus et femina. in quo nouo homine non est distinctio maris et femine nec gentilis et iudeus. arcus et spatium. barbarus et scita. huus et liber sed omnia et in omni christus. Tertio quod christus appellat se samaritanum in parabola illa hominis spoliati et vulnerati a latronibus super quo misertus est samaritanus et alligauit vulnera eius Luc. 10.

Secunda pars.

Secundo cum dicit. Amen amen dico vobis si quis tangit doctrinam christi efficaciam quam mendacius vitauerit et quatuor facit. premitte enim efficaciam sermonis christi:

Amen amen. vere deo dico vobis. Ista repetitio diuini iuramenti infallibilem veritatem ostendit verborum christi. **R** Si quis sermonem meum serauerit: dupliciter seruat christi sermo. corde meditando et opere eius precepta implendo. talis certe qui sic seruat: mortem non videbit: et non experietur: in eternum: sicut anima corpori infusa prestat illi vitam. et sic ros florem viuificat. ita sermo christi viuificat animam. Sed contra dicit in psalmo. Quis est homo qui viuunt et non videbit mortem. quasi diceret nullus. Et dicendum quod triplex est mors. scilicet nature que separat animam a corpore et hanc omnem hominem experiri. sed tamen dei sermo facit ut ista mors atemnatur. immo quod desideret put dicebat apostolus. Cupio dissolui et esse cum christo. et ulterius virtute sermonis christi aliqui illa mors totaliter destruet quoniam in resurrectione omnes homines immortales resurgent. Psal. 25. Precipitabit dominus mortem in sempiternum. Secunda mors est culpe per quam anima separatur a deo. ab ista liberat homo dei quia seruans sermones eius nunquam peccare poterit. nam